

Лазаренко Д. Б.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

На сучасному етапі розробка та реалізація інноваційної стратегії є ключовим фактором розвитку економічної системи в цілому, а інновації та наукоємна продукція значною мірою стають результатом кооперації діяльності багатьох суб'єктів, в тому числі і закладів вищої освіти. Найбільш ефективною є та кооперація освітньої, дослідницької та виробничої діяльності, в рамках якої виробництво інновацій поєднується з формуванням необхідних компетенцій людського капіталу.

В даний час, коли інноваційна інфраструктура закладів вищої освіти за більшістю напрямків сформована, держава ставить завдання досягнення цілісності та збалансованості національної інноваційної системи, здатної до виробництва та впровадження інновацій, що забезпечують реальне економічне зростання в країні. Однак розвиток інноваційного потенціалу України в даний момент характеризується нерівномірністю і нестійкою динамікою факторів, що визначають прогрес. Таким чином, робота повинна здійснюватися за двома напрямками:

1) пошук нових стратегій регулювання національної інноваційної системи та її регіональних сегментів, з метою досягнення більшої віддачі;

2) забезпечення повноцінної участі нашої країни в системі міжнародного поділу праці, позиціонування її в нових галузях, створення нових ринків.

Як відомо, факторами стабільності економіки знань і інновацій є [2, с. 147]:

1) створення центрів переваги (excellent science centers), які концентрують дослідників-лідерів, чия робота сприяє зростанню інноваційної інфраструктури, залучення талановитих дослідників, студентів, більш «якісних» резидентів дослідних та інноваційних центрів;

2) досягнення індустріального лідерства – виведення інноваційних підприємств в лідерські позиції в галузях на регіональних і міжнародних ринках. Цей напрямок вирішує важливу проблему супроводу бізнесу наукою – доступ до фінансових механізмів перерозподілу ризиків (залучення венчурних фірм і бізнес-ангелів, підтримка інноваційних підприємств і виведення їх в компанії-лідери, або забезпечення інкубаційної підтримки);

3) відображення соціальних викликів – концентрація зусиль науки, бізнесу та держави на вирішенні соціальних і гуманітарних проблем місцевих громад.

Однак, слід зазначити, що в останні роки екстенсивний тип розвитку закладів вищої освіти, як і всіх інших економічних суб'єктів домінував над інтенсивним,

пов'язаним зі змістовно-якісною трансформацією організаційних компонентів, продуктової стратегії, форм обслуговування клієнтів, напрямків і механізмів генерування та дифузії знань і інновацій. Це проявляється в тому, що реальні якісні зміни науково-освітнього процесу у вітчизняних університетах, безумовно, стикаються з різноманітними проблемами інтенсивного зростання.

Порівняльний аналіз кращих практик організаційних змін українських закладів вищої освіти, що розвиваються в напрямку вектору інноваційної модернізації, дозволяє зробити обґрунтований висновок про те, що в якості базисних підстав ефективно організації трансформації університету, як правило, виступають перетворення інформаційно-комунікаційних систем, бізнес-процесів, що підтримують всі інші його підсистеми, в тому числі інноваційну інфраструктуру та забезпечують кооперацію і взаємодію всіх суб'єктів освітнього та науково-дослідного процесів всередині закладу вищої освіти та зовнішнім середовищем.

В контексті інноваційної інфраструктури закладів вищої освіти етап реструктуризації спрямовано на модернізацію процесів і механізмів здійснення науково-дослідницької діяльності, що забезпечує її адаптацію до змін зовнішнього середовища та вимог споживачів.

Дослідники пов'язують організаційний розвиток університетів, продиктований стратегічними пріоритетами держави, з розвитком інноваційної цифрової економіки, з глибоким переглядом місії в напрямку розвитку підприємницької орієнтації, що істотно змінює як саму організаційну форму університету, модель інфраструктури, так і норми, моделі поведінки, формати залученості дослідників в принципово нові бізнес-процеси [1, с. 163]. Слід підкреслити, що активна залученість в підприємницькі (інноваційні та технологічні) бізнес-процеси і «підключення» резидентів університету (викладачів, учнів, дослідників, аспірантів) до інноваційної інфраструктури виступають ключовими факторами як індивідуального, так і організаційного успіху.

Але, на жаль, існує парадокс: дослідні компетенції не відповідають маркетинговим. Це знижує можливості просування як заявок на дослідження, так і самих інноваційних продуктів; відсутність в університетах ефективного управління дослідженнями, що обмежує можливості міждисциплінарних досліджень, кооперації в рамках закладу вищої освіти, мережевих альянсів дослідних установ і бізнес-структур; неефективні механізми контролю за дослідницькою діяльністю закладу вищої освіти, надмірна централізація, відсутність фінансової автономії у дослідницьких та інноваційних підрозділів закладів вищої освіти – все це обмежує можливості просування, гнучкість інноваційних підрозділів, загрожує

мотивації виконавців проектів (мається на увазі низький рівень оплати дослідницької діяльності).

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т. З. Основні напрями забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти / Т. З. Гвініашвілі // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Суспільна місія класичного університету в сучасному світі», приуроченої до 100-річчя ДНУ імені Олеса Гончара / ред. кол. : М. В. Поляков (голова) та ін. – Дніпро: ДНУ, 2018. – С. 162–165.
2. Хусаїнов Р. В. Інституційні умови та механізми активізації інноваційної діяльності в Україні / Р. В. Хусаїнов, Л. Г. Данченко // Стан та проблеми розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ / за ред. д.е.н., проф. О. О. Непочатенко. – Умань: Видавець «Сочінський», 2015. – 236 с.
3. Економічний вимір конкурентоспроможності вищої освіти: моногр. / Верхоглядова Н. І., Чередниченко О. М., Венгерова В. Ю., Іванникова Н. А., Гринько Т. В. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – 172 с.
4. Гринько Т. В. Організаційні зміни на підприємстві в умовах його інноваційного розвитку / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Економічний часопис-XXI. – 2015. – №1-2 (2). – С. 51–54.

К. е. н. Лемберг А. Г., Онишкевич Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара (Україна)

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки особливо актуальними постають питання, які пов'язані з необхідністю забезпечення кожним регіоном держави належного рівня використання та перспектив нарощення інноваційного потенціалу. Створення сприятливого інноваційного клімату у нашому суспільстві потребує рішучих дій уряду, спрямованих на розвиток у першу чергу низки базових напрямів, таких як підвищення конкуренції, захист прав інтелектуальної та промислової власності, покращення фінансового середовища для підтримки інновацій [1, с. 56].

За світовими тенденціями ефективна політика у цій сфері повинна встановлювати цілі на довгострокову перспективу й дотримуватися стабільного, а також послідовного збільшення інвестиційних коштів в інноваційну систему [3, с. 14].

Європейський Союз має за мету досягти 3% інвестицій від рівня ВВП у науково-дослідну сферу. Фінансування такої діяльності в ЄС здійснюється за трьома рівнями: регіональним, національним та наднаціональним зі структурних фондів ЄС. Механізми та різновиди фінансового стимулювання змінюються